

Megjelenik minden vasárnap és csütörtökön.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Szabó Albert könyvnyomdáiban Kézdi-Vásárhelyt, hova úgy a lap beltartalmi részét illető közlemények, mint az előfizetések, hirdetések, nyitléri cikkek stb. intézendők.

Nyitléri cikkek soronként 10 kr-ért közöltnék.

SZEKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

Előfizetési árak:

Egy évre . . . 6 frt — kr.
Fél évre . . . 3 frt — kr.
Negyed évre . . . 1 frt 50 kr.
Külföldre 1 évre 8 frt — kr.
Egyes szám ára 6 kr.

Hirdetések díja:

minden egyhasábos gumond-sorért vagy annak terfogatáért 4 krajczár. Hivatalos hirdetések külön árszabály szerint számítottak. Ezenkívül minden beiktatásnál 30 krajczár bélyegdíj fizetendő.

Előfizetési felhívás.

A „Szekelyföld“ című politikai, közgazdasági társadalmi és szépirodalmi, hetenként 2-szer megjelenő hirlapra a következő árakkal előfizetést nyitunk:

Egy évre . . . 6 frt — kr.
Fél évre . . . 3 frt — kr.
Negyed évre . . . 1 frt 50 kr.
Külföldre egy évre . . . 8 frt — kr.

Előfizetési pénzek bármely időben elfogadtnak.

Lapunk azon előfizetőit, kik előfizetéseikkel még hátralékban vannak, tisztelettel kérjük azoknak beküldésére.

Kérjük egyúttal t. előfizetőinket, szíveskedjenek előfizetéseiket minél előbb megújítani, hogy lapunk szétküldésében zavar ne forduljon elő.

A „Szekelyföld“ kiadóhivatala.

A magyar korona.

Budapest, jul. 1.

Össze kell szedni a magyar embernek minden erejét, hogy el ne veszítse türelmét, mikor egy-egy bukaresti oláh vagy egy-egy magyarellenenes németországi lapnak cikkét olvassa a magyarországi oláhok helyzetéről.

Az arcátlan hazudozásoknak az a konglomerátuma, az ámitásnak az a legmagasabb fifikája, a mi ezekben a fajgyűlölet tajtékzó dühével föleresztve nyilvánul, valóban ritkítja párját.

A nemzetiségi agitátorok piszkos kalamáriába kellene mártani a tollunkat, ha méltó

választ akarnánk adni ezekre a förmedvényekre s minden egyes sorukért rágalmazási pert kellene inditanunk a magyar nemzet nevében az elfogulatlan józan ész ítélőszéke előtt, ha ugyan ellenfeleink az ilyen forum elől meg nem futnának.

Komoly aggodalommal látjuk, hogy könynyelmű és bűnös kezek mint gyujtogatják körülöttünk a fajgyűlölet tüzét; de nem magunkért, hanem a hazai nemzetiségekért aggodunk.

Mert ha most Magyarországon minden nemzetiségnek, oláhnak, tótnak, németnek ugyanaz a szabadsága van, a mi a magyaroknak, sőt az 1868-iki törvényhozásnak adakozó kedvű nagylelkűségéből a nemzetiségi törvényben még ezenfelül extra kedvezményei is vannak, s ha most a magyar nemzet oláhban, tótnban és németben a saját fiát látja s a magyarok az idegen ajku nemzetiségeket testvérekül tekintik; és a nemzetiségeknek ilyen helyzetében maguk a nemzetiségek köréből indul ki a fajgyűlölet szítása: akkor ki kezeshetjük, hogy nem a magyar állam hivatalos köreiben, hanem magában a magyar társadalomban, sőt még talán a törvényhozó testületben is nem támad-e egy erős reakció, melynek kellemetlen, sőt veszedelmes hatását éppen a nemzetiségek éreznék meg?

Fontolják meg csak Romániában, hogy ha a magyar nemzet a »nemzeti kultúra« terjesztésében ugyanazokat a módokat követné, a miket most Romániában propagálnak, —

pedig talán ép oly joga volna hozzájuk — nem Románia bánná-e meg?

Mert mit csinálnak Romániában? Gyűléseket tartanak, tiltakozó és büntető határozatokat hoznak, nemzeti ligát alkotnak s pénzgyűjtéseket rendeznek oly célra, hogy Románia területén tul agitációt kezdjenek, beavatkozzanak egy idegen állam belügyeibe s ennek az államnak oláh ajku lakosságát fölizgassák ez ellen az állam ellen. És ezt teszik a »nemzeti kultúra« czégre alatt. És előállnak a Majorescuk és beszélnek a magyarok ellen és mindenféle ujságírók írnak a magyar nemzet ellen.

S mit csinálnak Magyarországon a nemzeti kulturáért? Csinálnak jámbor közművelődési egyesületeket, melyeknek hatáskörét szigoruan Magyarország területére szabják s azután előállanak a Dunántúlról Széll Kálmán meg Beksics, Erdélyből Horváth Gyula meg Bartha, a felvidékről pedig Szalavszky meg Rudnay Béla s unisono tiltakoznak Magyarország területén belül is az erőszakos magyarosítás ellen. Kimérettel, gyöngédséggel s csaknem alázattal szól a magyar nemzet a nemzetiségekhez s a kultúra áldásait bőven ontja nyakukba, gyermek-menedékházakat, óvodákat, népisiskolákat állít, tanulóknak, tanítóknak jutalmakat osztogat, csak hogy tegyék meg azt, a mi kötelességük s kegyesen sajátítsák el annak az államnak nyelvét, melynek kenyerét eszik s mely békés életükről gondoskodik.

A „Szekelyföld“ tárczája.

A leányrabló.

— Utazási élmény. —

(Németből.)

(Folytatás.)

Raffleynek csak egyesövű fegyvere volt; az én fegyverem másik ösve séréttel volt töltve, Kaladira nem bízhattam magamat. Tehát a mint az elefántot föntartott orrmánnyal közeledni láttam, a sürübe vonultam; ezt tévé Raffley is. Mind a mellett egyikünk elveszett volna, ha Kaladinak nincs annyi bátorsága. Ő nyugodtan állott, midőn az elefánt támadásra készen volt; lött, a golyó a sziv táján találta, de nem hatott elég mélyre.

Most a kétszer sebzett állat dűhe határt nem ismert. Kaladira rohant, hogy összetiporja s agyaraival a levegőbe hánnya. De az ügyes szingáli eldobta fegyverét, elővette kését, egy ügyes mozdulattal kikerülte az elefánt orrmányát s hátsó lábán oly mély vágást tett, hogy az inakat átvágta.

— Hojja! — kiáltott föl Kaladi győzedelmesen.

Egy fa megé huzódott volt s újra töltöttem. A mint Kaladi hangját hallottam, előléptem s láttam, hogy az állat nagy fájdalomak között három lábán közeledik Kaladi felé. Abban a pillanatban löttem, a midőn az orrmány fejét érintette. Az elefánt néhány másodpercig mozdulatlanul állott,

aztán kezdett remegni, inogni s élettelenül össze-rogyott.

— Ez volt aztán a lövés! — kiáltá Raffley — látszik, hogy több ily állatot lött már. Magam számára akartam az agyarakat megszerezni, de most az önéi s még hozzá a leopárd is.

— Mit csináljak az agyarakkal? Vigye el!

— Nem; vadászatról csak azt viszem haza, mit saját fegyverem elejtett. Nyuzza meg a leopárdot, az elefántot takarjuk be galylyal s holnap kiküldjük embereinket. De most előre, mert én is akarok egy jó lövést tenni.

Követtem Raffley ajánlatát, jöllehet ideje lett volna visszatérni.

Egy negyedóráig járhattunk a víz mentén, midőn egyszerre lábnyomokat vettem észre.

— Itt emberek jártak, — mondtam — ketten... négyen... nyolczan... tizen... tizenhárman voltak. Mind férfiak; egy chinai és tizenkét szingáli vagy éppen maláji.

— Honnan sejtí?

— A lábnyom mutatja. Tizenkettő mezitláb volt. Hogy ezek szingáliak vagy malájok, mutatja az, hogy a nagy lábujj nagyon eláll; hogy a tizenharmadik chinai, mutatja, hogy bőr lábbelit, »haprong«-ot viselt, melyet csak a chinaiak hordanak.

— Honnan jöttek és hová mentek?

— Hogy hová mentek, megtudhatjuk, ha követjük nyomaikat; hogy honnan jöttek, meglátjuk azonnal.

Visszafelé indultam a léptek nyomán; lementem a meredek parton; a víz mentén megint fölfelé, mintegy tíz percig. Itt egy csónakra bukkantam, mely galyakkal el volt takarva.

— Megállj! — mondtam — itt kötöttek ki. Mindenesetre a folyón fölfelé jöttek. Itt van a csónakjuk elrejtve és valószínűleg lesz itt még egy második is.

— Elrejtve, két csónak, őrség nélkül? Ez gyanus előttem — monda az angol. — Ki tisztességes uton jár, nem rejti el csónakját, hanem őrséget hagy mellette. Lemegyek.

— Jöjjön! Előttem is gyanus a dolog, nem azért hogy a csónakok el vannak rejtve, hanem mivel gazdáik, a helyett, hogy mindjárt szárazra mentek volna, inkább a vízi utat választották, nyilván hogy nyomukat eltítkolják.

— Nézzünk utána a dolognak!

— A csónakok, az evezőktől eltekintve, üresek voltak és semmi jel sem volt, melyből valamire következtetni lehetett volna.

— Charles, mit tegyünk? Kedvem volna a gonoszok után kutatni.

— Jó volna, de itt az ideje, hogy visszatérjünk, a társaság vár reánk.

Visszafordultunk. Késő est volt, midőn a korralhoz érkezünk. Először is szállásunkra tértünk, hogy átöltözködjünk. Alig fogtam hozzá, már hallottam az angol hangját.

— Kaladi, hol van Molama?

— Nem tudom, nem láttam még visszatérni őta.

Ha már most a magyar társadalomban ragadós lesz Románia társadalmának példája s a nemzeti kultúra agitációjával határát és eszközeit is ahhoz hasonlóan szabja meg és a radikális magyar chauvinisták tulszárnyalják a mérsékelt és tapintatos kultur politikusokat: vajjon nem fogja kárát vallani ennek Románia éppen úgy, mint a magyarországi románság?

Hogy a tájékozatlan külföldet a professzionatus agitátorok félrevezessék s legalább látszólag kimutassák, hogy „az oláhok Magyarországon el vannak nyomva, úgy tűntetik fel az oláh nemzetiséget, mintha Magyarországon a magyar nemzettel egyrangú közjogi tényező volna s egy berlini magyarfaló lap, a „Tägliche Rundschau“ azt írja többek közt, hogy „az oláhok tulajdonképpen ugyanazokat a dolgokat követelik s egyebet semmit, a miket a németek, a csehek, a lengyelek, a horvátok és a magyarok a habsburg koronától már rég megkaptak: saját iskolákat, oláhul tárgyaló törvényszékeket és autonóm tartományi kormányzást.“ Tehát a kedves agitator urak nem akarnak „semmi egyebet“, csak közjogi forradalmat Magyarországon s ennek a kedvéért elfelejtik, hogy a magyarok helyzete Magyarországon nem egyező a csehek helyzetével Ausztriában, hogy az oláhok közjogi helyzete nem azonos a magyarok helyzetével, hogy a magyar nemzet nem kapta a „habsburg koronától“ semmi-féle nemzeti jogát, mert a habsburg-ház kapta koronáját a magyar nemzettől és az a korona, mely a magyar király fejét ékesíti, tiszta magyar korona s nincs abban sem cseh gyémánt, sem oláh kavics.

Porzolt Kálmán.

HAYNALD LAJOS.

1816—1891.

Hazánknak újból gyásza van. Haynald Lajos kalocsai bíboros érsek júl. 4-én meghalt.

Nem csupán a katolikus magyar egyházat

— De hol van az én chair-umbrellám? Elvesztett; pedig lelkére kötöttem Molának.

— Elhozom Molámát, meg az umbrellát is.

Néhány perc múlva én léptem be Raffleyhez.

— Megyünk? — kérdezém.

— Nem, mert az umbrellám elveszett, tudnom kell, hogy hol van.

— De a kormányzó azt üzente, hogy siessünk, mert többé nem várhat.

— Mit nekem a kormányzó, meg ezer elefánt, az umbrellámát akarom. Kaladi, Kaladi, hol vagy megint?!

Ugy látszik, meghallotta hangját.

— Hol van?

— Molama?

— Mi közöm Molamához? Az umbrellát akarom.

— Molánál van.

— És ő?

— Nem tudom, sir.

— Nem tudod? Ha az umbrellám elveszett, meglátod, hogy mit történe veled! Hová lett a leány?

— Nem tudom; kérdezősködtem és azt mondták, hogy egy sereg leány járt itt és hívták őt az erdőbe. Velük ment s magával vitte az umbrellát, mivel sir reá bízta.

A beszédet a kormányzó küldöttje szakította meg, ki ure nevében arra kért, hogy siessünk az emelvényre.

(Folytatása következik.)

sújtja mélyen e gyász; Haynald halála gyásza az egész nemzetnek.

Egy fényes élet világa aludt ki halottas ágyán. A természet szokatlan kincseit ajándékozta neki. Finom kedély, emelkedett nagy szellem és örökké éber kutató elme volt osztályrésze.

Nagy egyházi tudós és alapos természetbúvár egyszerre. Ellenzője a pápai hatalom legnagyobb újkori intézményének: a csallhatatlansági dogmának; de méltó arra, hogy ennek dacára a bíboros kalappal ékesítsék. Tüzes ellenzék a zsinaton, míg az egyházi törvény meg nem volt; de hű és engedelmes kath. főpap a meghozott törvény alatt. Az 1849-ik évben hű alattvalója a dinasztának, a kit e miatt Kossuth kormánya mozdít el állásáról; a provizorium alatt pedig mint erdélyi püspök, a magyar törvények bátor követelője, a kit e miatt az osztrák kormány detronizál.

Ezekben van kifejezve Haynald egyéniségének belső lényege. Szakadatlan mozgalmasság az eseményekkel szemben; egyéniségének folytonos harca; tolytonos összeütközés, kiegyenlítés és siker. S e mellett csodálatosan eleven és emelkedett kedély, mely egész életét bearanyozta. A humornak vonzó fénye a komoly méltóság felett, mely mindenkinek szívét megnyerte a varázslatos egyházi előkelőség számára.

Valóban Haynald Lajos a kath. egyháznak élő legmodernebb főpapja volt s ha a római egyház-kormányzatnak mintá kell ahhoz, milyen felfogással egyenlítheti ki legbiztosabban a katolicizmus világ-érdekeit a modern politikai és társadalmi fejlődésekkel: ezt Haynald életében készen találja s csak azokat az elveket kell alkalmaznia, a melyek Haynald életének lényegét képezik vala.

Ez a ragyogó és vonzó egyéniség azonban kivétel a sorából. Az utolsó években egy nyomasztó sejtetem a zárdai élet felé huzta a bíboros főpapot. A melki zárdai helyett azonban saját érseki palotája lett klastromává. A fényes elme elborult. Súlyos idegbajok zúzták össze szellemi és testi erejét. A lángész fénye annyira kialudt, hogy a betűk és az írás ismerete is kiesett emlékezetéből. Hónapok óta élő-halott volt, a kinek a halál már csak megváltás vala.

Most nagy fénynyel fogják eltemetni s ravatalnál több könyvet fog ontani a modern fölvilágosodott Magyarország, mint a tompa, lassu lépésű hagyomány. Ő a kor embere volt, a jobb értelemben vett „koré“, melyen át egy engesztelékenyebb és szabadabb jövőbe haladunk egész fejlődésünkkel. Alakja, ha 30—50 év múlva visszatekintünk rá, csodálatosan meg fog nőni s életét csak akkor fogjuk érteni igazán.

Haynald Lajos szül. 1816. október 3-án Nógrád-megye Szécsény községében.

Atyja István középmódu, régi magyar családból származott. Kurucz ősei bajdanán a hadi tettek mezején tűndököltek. Közülök a történetben is szerepel Zsigmond, kit Bercsényi Miklós Rákóczihoz, 1709-ben írott levélben, a Heister tábornok által agyonlövötett szabadsághősök sorában említ.

Az intézet, melyben a tizenégy éves Haynald papi neveltségének alapjait megvetette, a Lósy Imre primás által 1641-ben Pozsonyban alapított „Emericanum“ volt.

Haynald tanulmányainak jeles végezte után 1842. aug. 11-én átvette Szaniszlótól a „Religió és Nevelés“ szerkesztését és az esztergomi presbyteriumban megürit csoportosított hittani tanácsokat elnyerte.

Kopácsy primás már 1846. májusban udvarába hívta meg és a vadkerti plébánossá kinevezett Mészáros Imre, később akadémiai tag helyére mindjárt titkárává nevezte ki a huszonkilencedik évét még be sem töltött fiatal papot. Hivatalba lépése előtt azonban a külföldi egyház-kormányzat és papnevelés tanulmányozására utazni küldte, melegen ajánlván Németország, Hollandia, Belgium, Anglia, Franciaország, Szardínia és Svájc ordinariatusainak.

Haynaldot 1848 elején az egyházmegyei hivatal kanczellárjává léptették elő.

Nagy tehetségei és szorgalma által emelve, gyorsan haladt, mintha csak azért, hogy exponált állásban jellemét a vihar ereje mielőbb kipróbálja.

Haynald megmaradt helyén rettenthetetlenül, a mint törvényes érzése és hazafias meggyőződése parancsolta. És az 1849. ápril 14-iki függetlenségi nyilatkozatot nem hirdette ki az egyházmegyében, mert törvénytelennek tartotta, habár a Szemere-kormány egyik parancsoló rendelete a másikat

érte és a felbujtatott t. 3-mag formális ostrom alá vette lakását és az érseki iroda helyiségét.

Megállított hivatalos állása és kötelessége helyén rettenthetetlenül, míg a kormánynak 1849. június 18-iki rendelete onnét el nem mozdította.

Midőn a nagynevű Lonovics érseknek 1867. márczius 13-án bekövetkezett halála által a kalocsai érseki székhöz rövid 14 hó alatt másodszor is árvaságra jutott, nem volt ezen érseki megyének egy papja, egy világi híve sem, ki nem osztott volna az egész országon azköz közölségében, hogy a nagy honfi mártír örökbe a nagy honfi-száműzött lépjen. És az országnak s az érseki megyének forró vágát, édes reményét csakhamar a boldog valóság váltotta fel; mert ugyanazon év ápril 5-én, tehát alig három hétre Lonovics halála után, O Felsége már aláírta Haynald Lajos carthagói érseknek kalocsai érsekké való kinevezését, és az új főpásztor papságának és híveinek legnagyobb lelkesedése azköz június 4-én foglalá el Asztriknak ősrégi főpapi székét. Papságát remek latin beszéddel üdvözölte, melyben a szoltárnak eme szavait: „Quaerite Dominum et confirmamini, quaerite faciem ejus semper“ vevén alapul, apostoli ihlettel buzdította azt szellemi, erkölcsi és hivatali tökélyesbülésének menő buzgóbb művelésére. Haynald Lajos 1867 évtől kezdve tölti be a kalocsai érseki széket és mint kalocsai bíboros érseket érte utól a halál.

Különfélék.

— A temesvári kiállításon a székely iparosok közül is többen részt vesznek. Mint újabban értesülünk, Nagy Gyula és Győrfi Lajos helybeli törekvő fiatal iparosok is küldöttek iparcikkokat a nevezett kiállításra, és pedig: előbbi egy egyfogatu lőszerszámt sárga bőrből, nickel veretékkel, amerikai trenzlivel, ritka elegáns és szilárd kivitelben, mely kétségtelenül nagy feltűnést fog kelteni; utóbbi 6 pár lábbelit, szintén oly kiállításban, mely becsületére fog válni a székely iparnak.

— A kézdívasárhelyi ev. ref. egyházi dalárda folyó hó 19-én d. u. 2 órakor kezdődőleg kosaras nyári táncmulatságot rendez a Nagy Ferencz szeszgyáros ur rétyén, mirőla meghívók rövid idő alatt szét fognak hordatni. A jótékony czélra tervezett mulatságot ajánljuk t. olvasóink és az érdeklődő közönség becses figyelmébe.

— Székely észjárás. A napokban történt Kézdí-Vásárhelyt, hogy egy csiki székely árut adván el, szekereit egy szük utcába beállította. Arra felé jött egy urhölgy suhogva, ékesen, de mivel a szekér és járda között keskenyke tér volt, nem mert a lovak mellett elhaladni, míg az atyafit meg nem kérdezi: „Nem rug-e meg a lova bácsi?“ „Nem tom!“ — lön a lakonikus felelet, s ezzel a tüzet pipájában megigazitva, egykedvűen füstölt tovább. Az urhölgy hiában várta a bátorító szót s végre is neki szánva magát, a keskeny átjárón szerencsésén áthaladt; s mikor aztán túl volt a veszélyen, a göbé is megszólalt: „Láttya ifi asszony, én tudtam, hogy lovam nem rug, de hát lónak meg asszonyoknak hinni nem lehet!“

— Boldog idők. Ama boldog időkből, melyekben a buza árát sustákokban számították, egy érdekes okmány került kezünk közé. Az okmány több mint 100 év előtti időről szól s többek között arról is bizonyosságot szolgáltat, hogy abban az időben jobb sorsa volt a birtoktalan embernek, mint manapság, de a legnagyobb birtokos sem számított a ezereken jövedelmeit. Az érdekes okmány szövege ez:

„En aláb irt személyi adom ezen obligatoriomot olly okon: adott én nekem nagy szükségemben Tetts Dombi Balás Ur három és fél köből elegyes Buzát Vekajat 8 id est Nyolcz Sustaket, két kö, „böl árpát Vekajat Negy Sustaket és két Vekaharicskat Vekajat Negy Sustaket Szent Mihály Napig; mely fenneb Specificalt gabonajet a meg irt Suma penzt meg fizetni tartozom szoros kötelesség alát exclusus Omnibus juridicis.

Nyujtod die 14-ik May Anno 1786.

(P. H.)

Betegh Antal
de Csik-Thusnád.

— Feltalált hulla. Kászónujfalvi Todorán Ignác meg a mult év karácsony táján nyomtalanul eltűnt. Többed magával Romániából jött haza és pedig a rövidebb utat választva, a vámsorompót elkerülve, a rejtett hegyi ösvényeken. Utközben beteg lett s társai nem bírván őt magukkal hozni, ott hagyták a rengeteg erdő közepében, de haza

érkezve, hirt adtak a rokonságnak, hogy menjenek utána. El is mentek, de sehol sem találták meg. A szegény ember a nagy hidegben valószínűleg elalélt és megfagyott s a frissen esett hó eltakarta. Mult vasárnap találták meg a Nemere lábja nevezetű erdőrészen a pásztorok a hullát, vagyis a csontvázat, melyet az erdő vadjai csunyánál összemarcangoltak.

— **A román hatóság és a magyar munkások.** A román kereskedelmi miniszter az összes román vámhivatalokhoz rendeletet bocsátott ki, hogy minden Romániából távozó idegen munkást adóval rójanak meg. Az utóbbi időben hazatért magyar munkások mindegyikétől 2 lejt és 10 bánit szedtek, ami körülbelül egy forintnak felel meg. A kik nem tudták ezt az összeget megfizetni, azokkal eladták a ruháikat s mégis behajtották rajtuk az adót. Különben erről az adóról nyugtát állítanak ki s egy éven belül az illetőtől nem vesznek több adót, ha ismét megfordul Romániában.

— **Nyilatkozat.** Tekintetes Szerkesztő ur! Folyó évi július hó 2-án 53. sz. a. megjelent lapjában egy rövid közlemény jelent meg, mely teljesen valótlan, s reám való vonatkozásában merőben koholt adatot tartalmaz. A Brassóban újabban lábra kapott azon hírt, hogy valamely hadseregbeli tisztet egy szász (és nem magyar) deák fürdés közben elvert volna, már a helybeli lapokban a hírbe fogott megczáfolt. Én csak azt kívánom megjegyezni, hogy az itteni hírek szerint sem szerepeltem ez ügyben, s arról csakis a lapok utján értesülvén, valótlan az, hogy ünnepelés tárgya vagyok, mert nem is lehetek. Kérem, ezt becses lapjában sziveskedjék közléni. Brassó, 1891. július 6-án. Mély tisztelettel: Bene Ferencz, végzett főgymnasiunai tanuló.

— **Melyik lapra fizessünk elő?** Gazdag tartalmánál, nagy terjedelménél fogva a legolcsóbb magyar lap az »Egyetértés«, mely a mult január hó 1-én lépett fennállásának 25-ik évébe. Ez a magyar olvasókörzönység lapja. Hiteles forrásokból származó értesüléseinek gyorsasága, alaposága és sokasága, rovatainak változatossága, kitűnősége, a különböző olvasmányok gazdag kárháza tették az Egyetértést népszerűvé. Szerkesztve úgy van ez az óriási terjedelmű lap, hogy egyszerre két homlokegyenest ellenkező irodalmi célt szolgáljon. Mert az Egyetértésben naponként megtaláljuk a család, a hölgyvilág a maga szépirodalmi olvasmányait a világirodalom legkitűnőbb íróinak legújabb regényeiben, talál benne tárczacikkiket legjobb íróinktól, divattudósítást Párisból stb. stb., úgy, hogy nincs szépirodalmi lap, mely az Egyetértésnek a rovatával a versenyt kiállhatná. Ezzel szemben ott van az Egyetértésnek oldalakra terjedő politikai és közgazdasági része, mely megbízhatóság, komolyság és jólétesültség tekintetében utólrétegetlennek van elismerve a magyar sajtóban. Különösen kiemelendők tartjuk itt mint egyik legfőbb érdemét az Egyetértésnek, hogy az események ösmertetése körül soha semmi nemű tekintetek által sem hagyta magát befolyásoltatni, hanem mint teljesen független lap fölötté áll minden pártérdeknek, s csak az igazságot szolgálja. Az országgyűlési tárgyalásokról hozott s az egész sajtóban legnagyobb terjedelmű tudósításainak is mindenkor a párttekineteken felülemelkedő részrehajlatlanság szerezte olvasói között minden pártból talánunk híveket. Az Egyetértés gazdasági rovata elismert régi tekintélynek örvend. A magyar kereskedő s gazdakörzönység, az iparos és vállalkozó nem szorul többé idegen nyelvű lapra, mert az Egyetértés kereskedelmi s társadalmi tudósításainak bőségével a többi lapok már föl sem veszik a versenyt. A kereskedő, az iparos s a mezőgazda két évtized óta tudja már, hogy az Egyetértésben megtalálja mindazt, a mire szüksége van, s e miatt az Egyetértés a társadalom eme legnépesebb rétegeiben ma már nélkülözhetetlenné vált, mint a hazai kereskedelmi, ipari és mezőgazdasági forgalom magyar nyelvű vezér lapja. Üzleti dolgokban az Egyetértés a legjobban informált lap Magyarországon. A rendes rovatokon s a fölmerülő eseményekről legnagyobb terjedelemben közölt tudósításokon kívül végre csak az Egyetértés 3 speciális rovatát említhetjük meg, melyek országos hírre tettek szert. Ezek: az Irodalom, a Tanügy és a Mezőgazdaság, melyek mindegyike egy-egy szaklapot képes pótolni. Szóval, a ki olvasni szeret, és a világ folyásáról gyorsan és hitelesen akar értesülni, híessen elő az Egyetértésre. Előfizetési ára egy óra 1 frt 80 kr., negyedévre 5 frt, egész évre 20 frt.

CSARNOK.

A gólyához.

T o m p a M i h á l y t ó l .

(Szeptáni méltatás.)

(Folytatás.)

3. Ne járj a mezőn, temető van ott,
Ne menj a tóba, vértől áradott,
Toronytetőkön nézvény nyughelyet:
Tüzes üszökhöz léphetsz, úgy lehet.

A folytonos eszmebeli fokozódás nagyon jól érezhető; az első versszakban csak annyit mondott, költeni akarsz; a másodikban már küldi vissza, hisz itt nincs tavasz, itt az élet fagyva van s megdermedett, s most a harmadikban naiv, folyékony nyelvezettel okadatol: a mező temető lett, a tó a sok vértől kiáradott, s még a toronytetőkön is üszök van. Eme négy sorban három eszme által, melyek mellérendelt mondatokban vannak kifejezve s ez által bizonyos drámai színezetet nyer, mondom, e három eszme által az egész országnak külképét adja: a mező halottak tanúja, azon halottaké, kik a szabadsáért küzdve vértettek el; a tó vérről van tele, honfivértől árad; az ország földulva, még a toronytetőkön is égő üszök van. Valóban mesteri leírás, három gondolat egy egész ország külképét adja. Mintha látnók a mezőkön domboruló közös sírokat, a temetetlenül heverő tetemeket, a vértől párolgó téreket, a feldult lakokat, romokat. Valóban e három gondolat képes bennünk a romlás és pusztulás ezer és ezer érzelmét fölébreszteni.

Egy pár vonással festett kép föltárja a hon külképét s aztán a honfikeblek belvilágába vezet a költő:

4. Házműről, jobb, ha elhúrozokdol,
De melyiken tudsz fészket rakni, hol
Kétségbeesést ne hallanál alól,
S nem félhetnél az ég villámitól?

Leverő, zord a kép, melyben a költő a hazát bemutatja, de talán még sajuálatra méltóbb, még megrázóbb a belkép, mely a haza árva gyermekeinek keblét tárja fel. Az előbb jelzett fokozódást megtartva, jut a költő a belvilághoz s busan mondja, nincs hol, te jó madár, fészket rakhatnál, hisz mindenütt kétségbeesés lakik s az ég igazságos boszúja tégedet is érhetne miattok. Mindenütt kétségbeesést hallanál s nem félnél az ég villámitól? Ime, mily plasticce állítja elénk a kor lelkének sötét hangulatát, de egyszerűen saját lelkének reményét is ezzel szemben. Lesujthat a villám, de miért? Mert a honfiak kétségbe esetek, nincs reményük, még az isteni Gondviselésben sem bíznak, de ezzel szemben érezzük, hogy a költő még remél. Valóban meglepő az ellentét, melyet a kétségbeesés és az Istenben való bizalom között előlünk tár.

5. Csak vissza, vissza! dél szigetjé vár,
Te boldogabb vagy, mint mi, jó madár.
Neked két hazát adott végzeted:
Nekünk egy — volt! az is elveszett!

Az eddig észlelt eszmemenet itt mintegy befejeződik; eddig a költő a pusztulást, a fájdalmat mondja el szerves, összefüggő emelkedettségben. Menj vissza, jó madár, — mondja bánatosan a költő — tégedet boldogabb táj vár; neked két hazád van, nekünk egy... volt, s az is elveszett! Igazán, e hely a legremekbű, a leghatásosabb az egész darabban, sőt talán Tompa valamennyi művében sincs absolute kedvesebb, hatásosabb hely ennél. Nem mondja ő a veszteséget oly ekkeseredett hangon, mint azt vérmesebb íróink tették, vagy mint a köznap életben tenni szoktuk, pedig egy nemzet veszteséget panaszoja; hanem ama mélabus, olvadó, bánatos hangon, mely Tompa lényének annyira sajátja, mint talán irodalmunkban senkinek sem. A gólyának két hazája van, a mienk az egy is elveszett; ott a boldogság, itt a pusztulás, veszteség, úgy szembe állítva egymással, mint az élet a halállal, az öröm a kétségbeesett fájdalommal, a nap az éjjel, a hit a reményvesztettséggel.

Tehát elveszett a haza; ime egyik főeszme, melyre folyton haladva, elérni akart a költő, ezért küldi vissza a gólyát dél szigetjére. Küldi vissza a következőben is, de már nem mondja, hogy miért, hisz azt már megmondta; s nem is folytatja tovább az előbbi eszmemenetet, hanem a haza pusztulásának okát mondja el, feltárva az okot, festve következményeit, melyben egyszerűen a költemény alapeszméje is rejlik. Hogy mily finom költői érzéke volt Tompának, a következő versszak is eléggé igazolja.

6. Repülj, repülj és délen valahol
A bujdosókkal ha találkozol:
Mond meg nekik, hogy pusztulunk, veszünk;
Mint oldott kéve, széthull nemzetünk.

Fáj az ő lelkének erősen a haza sorsa; de a nagy szerencsétlenségben legfájóbban az esik neki, hogy a nemzeti összetartás hiányzik; fáj ez nagyon neki, s még sem tör ki erősen. Nem, hanem a lehető legszelidebb, legegyszerűbb alakban beszél; csak izen, s mennyire kiüübözik az izenet hangulata, még ha a legnagyobb jogtalanság is tárgya, a közönséges vagy bármily más közlési módtól, eléggé mutatja e példa. A Tompa szelid lelke sohasem sért, mindig az arany középserzésen halad. Minden szó szoros viszonyban van a haza és fiai sorsával; ha a bujdosókkal találkozol, mondd meg nekik, pusztulunk, veszünk; azoknak a bujdosóknak, kik nem bírák tovább itt sorsukat, a szerencsétlen haza még szerencsétlenebb fiainak izen. Ott a bujdosók, szabadságharcunk képének egy gyászos emlékü pontja, itt a pusztulás, hanyatlás, szóval mindenütt a szerencsétlenség bizonyítékai. „Mint oldott kéve, széthull nemzetünk.” Mily szemléltető hasonlat; mintha látnók, mint zúllanak szét a nemzet fiai, kiket már nem tart össze az egyetértés erős láncza.

(Vége következik.)

Bába Pál.

A közönség köréből.*

Válasz Szabó Lázár kézdimartonfalvi tanítónak.

Igen tisztelt Szerkesztő ur!

A »Székelyföld« idei 50-ik számában márkosfalvi Koós András iskolászeki elnök ur felszólítja k. martonfalvi tanító Szabó Lázárt, hogy a Martonfalván tartott »ezredéves ünnepély« jövedelméről, melynek felerésze — mint az akkor szétküldött meghívókban olvasható is volt — a márkosfalvi iskolát illette; számoljon le!

És Szabó Lázár ur válaszában tudtára hozza Koós András urnak, hogy ő csupán csak szereplő volt: ez igaz is. Azt, hogy kidobta nyakából a vádat — mely tulajdonképen őt sem illethette meg — nagyon helyesen tette!

De Sz. L. ur a helyett, hogy Koós András urnak adott válaszában megkérdte volna: vajjon egyetlen egyszer is szőlőtőttök-e fel a martonfalvi számadó gondnokot, mielőtt a nyilvánosság terére léptetek, a helyett nekem rohan és engemet nyíltan síkkasztónak kiált. Ezt nem helyesen tette!

Állításom igazolására álljanak itt saját szavai: »Az ünnepély végével a cigányok fölmuszikáltak a fizetést; én elvittem őket tiszteletesen Czsell Ignác urhoz, gondoltam, hogy ott lesz a kifizetés; onnan felmentünk Kupán Antal urhoz. Kupán Antal ur a begyűlt pénzeket átadta tisz. Czsell Ignác urnak, ki is a cigányokat kifizetvén, a többi inkasszáta stb.« E bizony, Uram, ily szépen elmondva, nem kicsiny dolog! Ebben a síkkasztás vádját csupán csak a vak nem látja meg.

Ugy látszik, ciklikirónak kitűnő emlékező tehetsége van, mert az ünnepély rendezésének minden mozzanatára nagyon jól emlékezik, de arra, hogy az ünnepély rendezése kiadásokkal járt és hogy ki volt az, ki az összes kiadásokat saját zsebéből fedezte, — pedig mindnyájan nagyon jól tudjuk, hogy egy szabadban rendezendő mulatság nagyon is az eshetőségek közé tartozik — arra már nem emlékezik, vagy legalább is ciklikéből ez nem olvasható. Különben nem is vártam emlékező tehetségének ily irányban való megerőtölését.

Sőt Sz. L. ur még elménczkedni is ráér, mondván többek között: »ugy látszik, »árva borjú« ott is az iskola-ügy.« En a márkosfalvi közszéki iskolát nem ismerem, tehát véleményem nyilvánítani fölöl helytelenség volna tölem; de hogy a mienk csakugyan »árva borjú« volt, ebben tökéletesen igazat adok ciklikirónak, mint ezen iskola tanítójának, annyiaval is inkább, mert én azt hittem, hogy csak nekünk meggyőződésünk, de látom, a tanító urnak is ez a véleménye.

De térjünk a dologra! Igaz, hogy az ünnepély éjszakáján ciklikiró urral és a zenészekkel fölmentem Kupán Antal pénztáros urhoz, ki már akkor le volt feküdvén és így a fizetéseket nem eszközölhette, ki átadott nekem 50 o. é. forintot, hogy abból a kiadásokat fedezzem és saját előlegezéseimet is vegyem ki; tehát valótlan Sz. L. urnak azon állítása, mintha az összes begyűlt pénzeket átadta volna nekem a pénztáros, minek igazolása végett épen magára ciklikiró urra — ki jelen volt — és Kupán Antal urra hivatkozom.

No de nézzük, mi történt az átadott pénzzel, mert Sz. L. ur csupán a zenészek kifizetésére emlékezik ciklikében. Sőt még meg is vigasztalja a márkosfalvi iskolászeki elnököt azzal, hogy ne busuljon, mert nemcsak iskolájuk, de még a martonfalvi egyházközség sem kapott semmit! Jó lesz mások olyanokat állítani, mit be is tudunk igazolni!

* E rovat alatt helyet adunk a közérdekű felszólalásoknak, de a felelősség a beküldőt illeti. Szerk.

Nyilvános seámadás.

Az alább közölt számadást nem fölszólaló urak, hanem a nagy közönség kedvéért teszem. Mert kérdem én: Szólitotta-e fel iskolászeki elnök ur csak egyetlen egyszer is a pénztáros urat? Nem. De felszólit — még pedig legelső sorban is hirlap utján — egy olyan urat, kiről nagyon jól tudhatta, hogy pénztáros nem volt.

1. Gál Andrásnak tánczh. készít.	5 frt — kr.
2. Gyertyák, kászonai borviz, szurok és spárgák	5 frt 40 kr.
3. Zenészeknek azon 1 frt előpénzzel együtt, melyet a kifizetésekor elfeledtünk kitartani	14 frt — kr.
4. Postaköltség	2 frt 09 kr.
5. Szekérbér egyszer Zabolán keresztül Kovásznára, kétszer K. Vásárhelyre	2 frt 80 kr.
6. Puska	2 frt — kr.
7. Meghívók két rendbeni nyomtatása 1-ső	5 frt — kr.
Meghívók 2-szori nyomtatása	3 frt 60 kr.
8. Kovásznai borviz	1 frt 50 kr.
9. Zenészek ellátása	2 frt 28 kr.
10. Balog Tamásnak küldőnczdiak fejében	— frt 50 kr.
11. Mikola Jóska fia	— frt 10 kr.
12. Karsi Mihály leánya	— frt 10 kr.
13. Szegekért Kupán Károlynak	— frt 35 kr.
14. Poharak és üvegekért használat Elvesztettek vagy elmulasztott megfizetése	— frt 40 kr.
15. Szekérek zenészek alá	1 frt 60 kr.
16. Szabó Lázárnak szalagok kifizetése végett	1 frt 50 kr.
17. Egy borvizet ládáért	— frt 24 kr.
Összes kiadás	49 frt 96 kr.

Az átadott 50 o. é. forintból megmaradt 4 krt Kupán Antal pénztáros ur kezéhez juttattam még a leszámolásakor.

Összes bevétel volt	5. frt 20 kr.
Összes kiadás	49 frt 96 kr.
Tiszta jövedelem	1 frt 24 kr.

mely állandóan pénztáros kezén állott. Ezen összegből bármikor megkaphatta volna a maga részét a márkosfalvi iskola, csak akarni kellett volna.

Nézzük már most az érem másik oldalát is! Az ünnepély jövedelmének emelése végett bor lett vásárolva zabolai Csekme Ádám urtól, melyből megmaradt 30 liter, mely — más pincze hiányában — hozzám lett szállítva. A megmaradt 30 lit. borból még akkor rögtön két litert elfogyasztottak az intéző urak; az ezen kívül megmaradt 28 liter borból — dacára annak, hogy közzétettett eladása — mind össze 11 liter kelt el; kettő készpénz fizetés mellett, 9 hitelbe. A még fennmaradt 17 liter bor, a dugaszolás hiánya miatt, már 5-öd napján használhatatlanná vált.

Gál András, ki a bor elárusításával volt megbízva, másnap nekem és Sz. L. ciklikiró urnak át számolt 28 forint 70 krt az összes elkelt borok és borvizek árában; Csekme Ádámnak ezzel szemben 126 liter borért 25 kr-ával fizettem 31 forint 25 krt.

Már most kérdem én, hogy azon 2 frt 55 krt, melyet borpótlás címén Csekme Ádámnak fizettem, ki téríti meg nekem? Hát a jó Isten. Vagy pedig érzem be azon megmaradt két font és két szál gyertyával, melyet a kereskedő nem vevén vissza, — mivel össze voltak törve — nyakamba száradott.

Ha Sz. L. ur elmondhatta: szép fizetés „szavatomért” a sikkasztás gyanújába kevertetés; akkor én még inkább elmondhatom, hogy az enyém még „szébb fizetés”, mert én az ünnepély ugy anyagi, mint szellemi sikeréért legkevesebb két hétig futottam-fáradtam; 2 frt 55 krt ráfizettem; az ünnepélyen „felolvasással” közreműködtem. Hát ezért biz én megérdemeltem, hogy hirlapilag jól meghurcoljanak. Miért avatkoztam bele?!

Befejezésül még csak annyit jegyzek meg: Sokkal helyesebben jártak volna el ciklikézó urak, ha számadástételre fölszólitják a k.-martonfalvi egyház számadó gondnokát, de ezt tudtommal nem tették, hanem a helyett a nyilvánosság terére lépnek és ott engemet jól meghurcolnak. Nagyon szép eljárás; tanulhatunk belőle!

Különbben mi sem könnyebb, mint valakit becsületében megtámadni csak úgy hátulról!

Az az egy vigasztalásomra szolgál, hogy azt, ki ezen célzatos eljárás kieszelője lehetett: ismerem. Maradtam alázatos szolgálja a tek. szerkesztő urnak,

K.-Martonfalván, 1891. jul. 5.

Czell Ignác s. k.,
ref. p.

Felelős szerkesztő és kiadó tulajdonos

Ifj. Dobay János.

Nyílt tér.*

Féltett selyemszövetek,

25%, 33 $\frac{1}{2}$ % és 50%-kal olcsóbban az eredeti áránál. Öltöny és méter-számla bérmentve és vámentesen küld **G. Henneberg** os. és kir. udvari szállító selyem gyári rak-tára **Zürichben**. Minták bérmentve. Levelekre Svájcba 10 kros bélyeg ragasz-tandó.

* E rovatban megjelent közleményekért felelőssége nem vállal a szerk.

Hirdetések.

Háromszékvármegye alispánja.

Sz. 8493/1891.

Pályázati hirdetmény.

Háromszékvármegye törvényhatóságánál rendszeresített közigazgatási gyakornoki állások közül három üresedésben van.

Felhívatom mindazok, a kik ezen 300 frt fizetés és 60 frt lakbér illetményével összekötött állások valamelyikére kinevezésüket óhajtják, hogy szabályszerűen bélyegzett s az 1883. évi I. t.-cz. 3. §-a d) pontjában, illetve az 5. § utolsó bekezdésében előírt képességtüket igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket f. évi július hó 15. ig bezárólag Háromszékvármegye méltóságos főispánjához nyújtsák be.

Sepsi-Szentgyörgyön, 1891. évi július hó 2-ikán.

Szentiványi Miklós,

főjegyző, h. alispán.

Arverési hirdetmény.

Futásfalva község és közbirtokossága tulajdonát képező erdős területen levő Hugyoztató, Poklospatak, Dimémóna elnevezés alatti:

dűlőkben mintegy 6462 szál kocsánytalan tölgyfa 5924 tömbköbméter tartalommal eladandó lévén, annak nyilvános árverésen leendő eszközölésére **folyó évi július hó 28-ának délelőtti 9 óráját** ezennel kitűzöm.

Kikiáltási ár a kir. erdőhivatal becsélése alapján az alábbi árakban állapítottatt meg
1. Hugyoztató nevű erdőrészben 1099 törzs, 947 t. $\frac{3}{4}$ m; kikiáltási ára 1953 forint 20 kr.

2. Poklospatak nevű erdőrész 553 törzs 906,63 t. $\frac{3}{4}$ m; 2053 frt 90 kr.

3. Dimémóna a) nevű erdőrész 1280 törzs, 661,33 t. $\frac{3}{4}$ m; 1258 frt 60 kr.

4. Dimémóna b) nevű erdőrész 3530 törzs, 1413,47 t. $\frac{3}{4}$ m; 2460 frt 30 kr.

Miről árverezők azon hozzáadással értesítetnek, hogy a kikiáltási ár 10 százalékát az árverést vezető főszolgabíró kezéhez letenni kötelesek.

A vételár 1 harmad része az árverés napjától 30 nap alatt, 1 harmad része 90 nap alatt, 1 harmad része 180 nap alatt lesz megfizetendő. A bánatpénz az utolsó részletbe fog beszámíttatni.

Kézdí-Vásárhely, 1891. június 29.

3 — 3

Gábor Péter,
főszolgabíró.

2525252525252525

2525252525252525

2525252525252525

Hol a legszebb és legtöbb butor
Brassóban?

7—10

PAPP FERENCZ

nagy butorraktárában

kapu-utca 48. sz. a.

5252525252525252

—13

Melyik lapra fizessünk elő?

Gazdag tartalmánál, nagy terjedelménél fogva a legolcsóbb magyar lap az

„Egyetértés”,

a mely az új évvel immár 25 ik évfolyamába lépett. Ez a magyar olvasó közönség lapja. Hiteles forrásokból származó **értesüléseinek** gyorsasága, alapossága és sokasága, rovatainak változatossága, kitűnősége, a különböző olvasmányok gazdag tárháza tették az „Egyetértés”-t népszerűvé. Az országgyűlési tárgyalásokról a leg-részletesebb és a mellett tárgyilagos hírtudósítást egyedül az „Egyetértés” közöl. **Gazdasági rovat** elismert régi tekintélynek örvend. A magyar kereskedő s **gazda-közönség** nem szorul többé idegen nyelvű lapra, mert az „Egyetértés” **kereskedelmi s tözségi tudósításainak** bőségével s alaposságával ma már nem versenyezhet más lap. A kereskedő az **iparos s a mezőgazda** megtalálja mindazt az „Egyetértés”-ben, a mire szüksége van. Változatosan szerkesztett tárczájában annyi **regény olvasmányt ad, mint egy lap sem**. Két-három regényt közöl egyszerre, úgy, hogy egy év alatt 30—40 kötetnyi regényt, részint eredetit, részint a külföldi legjelesebb termékeket jó magyarságu fordításban kapnak az „Egyetértés” olvasói. A ki olvasni valót keres és a **világ folyásáról gyorsan és hitelesen akar értesülni**, fizessen elő az „Egyetértés”-re, melynek előfizetési ára egy hóra 1 frt 80 kr; negyed évre 5 frt s egy évre 20 frt. Az előfizetési pénzek az „Egyetértés” kiadóhivatalába küldendők. Mutatványszámot a kiadóhivatal kívánatra egy hétig ingyen és bérmentve küld.

Nyomatott Szabó Albertnél K.-Vásárhely.